

" וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר: " (כה', א')

הקשה רש"י, מה עניין שמיטה אצל הר סיני? ותירץ שכמו שבשמיטה נאמרו הכללים והפרטים והדקדוקים, כך לכל המצוות כולן. הקשה אור החיים, למה לא לקחו דוגמא מהמצווה הראשונה או מהמצווה האחרונה שבתורה? תירץ תירוץ נפלא, שכיוון שהוא מזכיר את מתנת ארץ ישראל, כמו שכתוב "אשר אני נותן", ממילא היה חובה להזכיר את הר סיני, ששם קיבלנו תורה, שבזכות התורה קיבלנו את ארץ ישראל. ע"כ.

ואפשר אולי להוסיף שהקב"ה רצה לרמוז לאדם שאם הוא יתעסק בתורה שניתנה מהר סיני, יתקיים בו הפסוק "ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אכריכם", דהיינו מלאכתו תיעשה בידי אחרים, כיוון שצדיקים מלאכתם נעשית בידי אחרים. וזה ענייני שמיטה. וכפי שהרמב"ם כותב (הלכות שמיטה ויובל פי"ד הי"ד) "והאיש אשר פרק מעל צווארו עול החשבונות הרבים, והבינו מדעו להבדל ולעמוד לפני ה' ולעסוק בתורתו, הרי זה נתקדש קודש הקדשים, ויהיה ה' חלקו, ויתן לו דבר המספיק לו". וכמאמר דוד המלך ע"ה, "ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי".

ומעשה בזמנינו באברך מבני ברק, אבא לשמונה ילדים, שאשתו הגיעה לחודש התשיעי להריונה. המצב הכלכלי דחוק מאוד, ובבית שני חדרים וחצי. הוא הרגיש שהגיעו מים עד נפש, והחליט לשפוך את נפשו לפני ה' יתברך. הודיע לראש הכולל שהוא חייב לנסוע לירושלים עיר הקודש לפקוד את שריד בית מקדשנו, הכותל המערבי, שהשכינה לא זזה משם לעולם. כשהגיע לכותל המערבי לקח את ספר התהילים, התייפח בבכי והחל לקרוא מילה במילה.

והנה ניגש אליו אדם מסוים ושאל 'למה אתה בוכה? אולי אני יכול לעזור לך'. אבל האברך, שהעדיף לשקוע במזמורי התהילים ולדבר עם אלוקיו, אמר לאיש הנ"ל 'תעזוב אותי בבקשה, אתה לא יכול לעזור לי'. קם ממקומו, חיפש מקום יותר צדדי כדי לבכות לאלוקיו בלא הפרעות, והמשיך לקרוא ביתר שאת. אבל האיש הנ"ל שוב הופיע ואמר לו 'אני רוצה שתגיד לי על מה אתה בוכה כל כך. תגיד לי, אולי אוכל לעזור'.

אמר לו האברך 'יש לי שמונה ילדים, הבית צר מאוד, ואשתי בחודש תשיעי. ואני מבקש מאבא שבשמים שיעזור לי. כשמוע האיש הנ"ל את הדברים יוצאים מלבו הטהור של אותו אברך, אמר לו 'שטוף את פניך מהדמעות, כי שמע ה' את תפלתך וראה את דמעותיך, ואני זכיתי להיות השליח'. קום ובוא עמי. האיש הנ"ל התקשר לאחד הקבלנים הגדולים בירושלים, רכש עבורו דירה של חמישה חדרים בקומה ראשונה, ונתן אותה לאברך במתנה.

האברך בא לכולל, ערך סעודת הודאה, וסיפר לכולם על השגחתו הפרטית של מי שאמר והיה העולם. כששמעו האברכים את הסיפור הנפלא שקרה, ביקשו מראש הכולל אחדים מהם לנסוע לכותל המערבי כדי להתפלל, וקיבלו אישור. נסעו לכותל, והחלו בקריאת התהילים, כשעין אחת מול הספר והעין השנייה מחפשת את העשיר הנדבן. והנה ניגש אליהם מישהו, אלא שבמקום שהוא יתן להם צדקה - הוא ביקש צדקה, וכן היה במשך כל זמן שהותם. בחזרתם שאלו את ראש הכולל 'למה ומדוע קרה כך רק לוי?'. אמר להם ראש הכולל 'האברך הראשון שקרא לה' האמין בה' ולא בבשר ודם. לכן ה' שלח לו את מבוקשו. אבל אתם, שחיפשתם בשר ודם, זו התוצאה'. (הרב יפתח סופר ובחרת בחיים)

אהבת ישראל

על פי שתיים או שלש עצות תוסר השנאה

עצה ראשונה:

א. הטְבֵּה וְחִסַּד לְמִי שֶׁלִבְךָ כְּבֵד עָלָיו
עצה נפלאה ומנסה כדי להסיר השנאה משונאך - "עזב תעזב עמו". תטיב לו, סיע לו, ואפלו שזה אצלך מן השפה ולחוץ ותוכך לא כבדך, מכל מקום, המעשים החיצוניים של ההטבה יוציאו את השנאה ויכניסו את האהבה, וזה יועיל בין לאדם שחרע לך ובין לאחד שסתם אינך סובלו ודחוי הוא אצלך.
כי כה תאמר בלבבך: כיצד אוכל עוד להמשיך לשנאתו, ואני הלא מטיב עמו ומשתדל עבורו כמיטב יכולתי, ואם כן, כידידים נחשבנו, והשנאה תהנה כּאֵן פּסְתִירָה לְמַעֲשֵׂה הַחֶסֶד וְתוֹסֵר מִלִבְךָ.
(הרב יעקב ישראל לוגאסי)

אמונה

סד. אדם נכר על ידי משרתיו, אם הוא אוהב שקר אם לאו. (ספר המידות)

הכרזה וסימנים

א. המוצא אבידה שיש בה סימנים, צריך להכריז עליה, כדי שבעל האבידה יבוא לקחת את אבידתו. ולכן צריך המוצא לתלות מודעות ליד מקום המציאה, ובכל מקום שדרכם של אנשים לעבור, כגון ליד המכולות, ובתחנות האוטובוס, ובכניסה לבנין וכיוצא בזה. (1)
ועל כל פנים, מעיקר הדין אין צריך המוצא להוציא ממון כדי לפרסם את האבידה. ועל כן אינו צריך לפרסם על כך בעיתונים וכדומה, כשהדבר כרוך בתשלום.
(1). כן פסק מרן בשלחן ערוך סימן רסז (סעיף ג). וכתב הרה"ג רבי אריה זאב גינזברג בשו"ת דברי חכמים (עמוד רלג), שלא צריך לפרסם בכל העיר, אלא רק באותה שכונה שנמצאה האבידה. וכן מבואר בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ה סימן ט אות ח). (הרב אברהם ישראל)

משהו לנשמה

העיתוי הנכון

הבשורה המרה הכתה בתדהמה את קהילת סערט-ויז'ניץ. אברך צעיר, אב למשפחה ברוכת ילדים, נפטר פתאום. כל בני הקהילה הכירו את האברך החביב ונעים ההליכות, ופטירתו הפתאומית הייתה מהלומה קשה לכולם.
בני משפחתו של רבי משה הגר, ראש ישיבת 'יחל ישראל' בחיפה, בעל 'ברכת משה', לא ידעו אם לספר לו את הבשורה המעציבה. מצב בריאותו היה רופף מאוד. הוא שכב במיטתו וסבל מחולשה גדולה. לבסוף החליטו בכל-זאת לספר לו.
דקות אחדות שקע רבי משה בדומייה, מעכל את האסון הנורא. אחר-כך התעשת, וביקש לקרוא לבנו בכורו, רבי מנחם-דוד (כיום האדמו"ר משאץ-ויז'ניץ שליט"א).

במאמץ ניכר התרומם האב על מיטתו והיישיר אל בנו את מבטו. "יש לארגן אספה דחופה, מידית, להקמת קרן לטובת היתומים", הורה והוסיף: "מצבי אינו מאפשר לי להשתתף בהלוויה, אך את האספה יש לקיים מיד".
בנו ניסה להרגיע את סערת רוחו של אביו. "הלוא האסון קרה זה עתה", אמר. "ימי הישבעה טרם החלו. נמתין מעט ונוכל לארגן את האספה בצורה מסודרת. למה להיחפז?"

אולם רבי משה ביטל את הדברים במחי יד. הוא הרחרח זמן-מה ואמר: "אספר לך סיפור ששמעתי מאבי (ה'מקור ברוך') ותבין". והוא התחיל לספר:

כאשר ה'מקור ברוך' שימש רבה של סירט שברומניה, בא אליו פעם אחת יהודי, עני מרוד, שבנו חלה מאוד ונשקפה סכנה לחייו. הרופאים המקומיים לא ידעו למצוא מזור למחלתו, והיהודי ביקש את עצת הרבי.
"סע לקלויזנבורג", ענה לו הרבי, "שם יש פרופסור גדול, יהודי, ד"ר הלפר, שמו. אבי (ה'אהבת ישראל' מוויז'ניץ) אמר עליו ששם משפחתו משקף את אישיותו – 'הלפר' (=עוזר, מסייע). סע אליו, והוא בוודאי יעזור לך".
"לנסוע מכאן, מסירט, לקלויזנבורג?", נרתע היהודי. "זו נסיעה ארוכה ואין לי כסף בעבורה".
"אין דבר, נסייע לך לאסוף כסף לצורך הנסיעה", הרגיע הרבי את היהודי. "אתה חייב להביא את הבן אל ד"ר הלפר".

ואכן, החסידים גייסו את הכסף להוצאות הדרך, והיהודי יצא עם בנו החולה לקלויזנבורג. הד"ר הלפר בדק את הילד החולה, ואמר לאב: "אני יכול להציל את חיי הילד, אך עליך לדעת שמחיר הטיפול יקר מאוד".

כשנקב הרופא בסכום הנדרש לא ידע האב המופתע את נפשו. הוא היה בטוח שאם יאמר לרופא שהרבי מסרט-ויז'ניץ שלחו אליו, ודאי יקבל אותו בלי תשלום. מניין יגייס עתה סכום כזה? הוא החל לבכות ולהתחנן לפני הרופא. "בקושי אספתי פרוטה לפרוטה בעבור הוצאות הדרך", אמר, "אני אדם עני וחסר כול".
הרופא לא הראה סימני התרגשות. "נמצא אתה בקלויזנבורג, עיר יהודית גדולה", אמר ליהודי. "לך אל בתי-הכנסת ואל בתי התושבים, ובקש שיסייעו לך. ודאי תשיג את הסכום".

באין ברירה עשה האיש כעצת הרופא. ואכן, ליבם של יהודי העיר נכמר על היהודי המסכן ועל בנו החולה, ואחרי מאמץ לא-קטן היה הסכום המלא בידו. הוא שב אל הרופא, וזה נטל את הכסף בשביעות רצון והניחו במגרת השולחן. "כעת", אמר ליהודי, "השאר כאן את בנך ולך ללמוד ולהתפלל בבית-הכנסת. בעוד כשבוע יבריא בנך, בעזרת השם".

ואמנם, כעבור שבעה ימים חזר הילד לאיתנו. "הטיפול הצליח והילד החלים", עדכן אותו הרופא בשמחה, אך הוסיף: "מכאן אינך חוזר לביתך, אלא אתה לוקח את הילד לבית הבראה, למשך שבועיים. אם לא תבטיח לי שכך תעשה, לא אשחרר את הילד, ותצטרך לשלם סכום גבוה על כל יום אשפוז נוסף".

פניו של האב נפלו. מניין ישיג כסף לשלם על שהייה של שבועיים בבית הבראה?! כמה נדבות יוכל לקבץ עוד?! "ביתי יהיה בית הבראה מצויני", ניסה לשכנע את הרופא, אך זה הניד ראשו בשלילה.
"אין לי שום יכולת", לחש האב בייאוש.

הרופא רכן לעבר מגרת שולחנו, הוציא ממנה את צרור הכסף שקיבל מהאב אך לפני שבוע, ומסרו לידי האב ההמום.
"מה זה?!", שאל היהודי בתימהון.

"זה הכסף שהבאת לי", חייך הרופא. "לא נגעתי בו. אם הרבי מפנה אליי יהודי, לא יעלה על דעתי לגבות ממנו תשלום..."
"מדוע אפוא שלחת אותי לקבץ נדבות?", תמה האב.

"ראה", השיב הרופא, "מניסיוני למדתי שבני-אדם מוכנים לתרום מכספם למטרות דחופות של הצלת חיים, אך הם אינם מתגייסים כדי לממן בית הבראה. אולם אני יודע שהשהייה בבית הבראה חיונית להצלחת הטיפול. ידעתי שלא יהיה לך כסף לכך. לכן שלחתי אותך לאסוף את התרומות, כדי שעכשיו תוכל לשלם לבית הבראה..."
ראש הישיבה נשם עמוקות ואמר: "גם במקרה הזה חייבים להתרים את הציבור עכשיו, כשהזעזוע טרי והלבבות פתוחים. עשו כן ותצליחו".
(לרגל יום השנה החמישה-עשר להסתלקות רבי משה הגר, בטי באייר)